

ØKUS KOF

Østfold kontrollutvalgssekretariat Kommunalt oppgavefellesskap

Møteinnkalling **Kontrollutvalget Indre Østfold kommune**

Møtested: Indre Østfold rådhus, møterom Kommunestyresalen

Tidspunkt: 20.10.2025 kl. 09:00

Eventuelle forfall meldes til Anita Dahl Aannerød, telefon 900 86 740, e-post
rona@fredrikstad.kommune.no

Varamedlemmer møter etter nærmere avtale.

Dersom du ønsker å få vurdert din habilitet, send nødvendig informasjon til sekretariatet
postkontrollutvalg@fredrikstad.kommune.no

Indre Østfold 14.10 2025

Per Hermann Bodal
Leder av kontrollutvalget

Saksliste

Saksnr.	Innhold	Hjemmel u.off.
PS 25/37	Godkjenning av innkalling og saksliste	
PS 25/38	Valg av representant til signering av protokoll	
PS 25/39	Oppfølging av revisjonsbrev nr. 2/2025 - Undersøkelse av rammeavtale	
PS 25/40	Referater og meldinger	
PS 25/41	Eventuelt	

ØSTFOLD KONTROLLUTVALGSSEKRETARIAT

Saksnr.: 2025/128
Dokumentnr.: 76
Løpenr.: 265723/2025
Klassering: 3014-191
Saksbehandler: Bjørn Gulbrandsen

Møtebok

Behandlet av Kontrollutvalget Indre Østfold kommune	Møtedato 20.10.2025	Utvalgssaksnr. 25/37
---	-------------------------------	--------------------------------

Godkjenning av innkalling og saksliste

Sekretariatets innstilling

Sekretariatet anbefaler kontrollutvalget å fatte slikt vedtak:

1. Innkalling og saksliste godkjennes

Fredrikstad, 07.10.2025

Vedlegg

Ingen

Andre saksdokumenter (ikke vedlagt)

Ingen

Saksopplysninger

Saksliste er fremlagt og godkjent av kontrollutvalgets leder.

Vurdering

Innkalling og saksliste godkjennes.

ØSTFOLD KONTROLLUTVALGSSEKRETARIAT

Saksnr.: 2025/128
Dokumentnr.: 77
Løpenr.: 265729/2025
Klassering: 3014-191
Saksbehandler: Bjørn Gulbrandsen

Møtebok

Behandlet av	Møtedato	Utvalgssaksnr.
Kontrollutvalget Indre Østfold kommune	20.10.2025	25/38

Valg av representant til signering av protokoll

Sekretariatets innstilling

Sekretariatet anbefaler kontrollutvalget å fatte slikt vedtak:

1. Til å godkjenne og signere protokollen er leder av kontrollutvalget og nestleder

Fredrikstad, 07.10.2025

Vedlegg

Ingen

Andre saksdokumenter (ikke vedlagt)

Ingen

Saksopplysninger

I henhold til kontrollutvalgets rutine som ble behandlet i kontrollutvalgets møte 20.11 2023 skal det ved hvert møte settes opp en sak om «Valg av en representant til signering av protokoll». Det er utvalgets leder og nestleder som skal signere protokollen. Ved forfall må det velges ny representant for det aktuelle møte.

Vurdering

Til å godkjenne og signere protokollen sammen med leder av utvalget er nestleder

ØSTFOLD KONTROLLUTVALGSSEKRETARIAT

Saksnr.: 2025/124
Dokumentnr.: 24
Løpenr.: 267836/2025
Klassering: 3014-186
Saksbehandler: Bjørn Gulbrandsen

Møtebok

Behandlet av	Møtedato	Utvalgssaksnr.
Kontrollutvalget Indre Østfold kommune	20.10.2025	25/39

Oppfølging av revisjonsbrev nr. 2/2025 - Undersøkelse av rammeavtale

Sekretariatets innstilling

Sekretariatet anbefaler kontrollutvalget å fatte slikt vedtak:

1. Kontrollutvalget tar revisjonsrapporten «Undersøkelse av rammeavtale», til orientering med følgende merknad; Kontrollutvalget ser med bekymring på de mangler og svakheter som er avdekket i revisjonens undersøkelse av rammeavtalen.
2. Kontrollutvalget ber kommunedirektør om å sørge for at revisjonens følgende anbefalinger blir fulgt opp med nødvendige tiltak:
 - Kommunen bør tydeliggjøre kontraktskrav, inkludert krav til dokumentasjon og avviksoppfølging.
 - Attestanter og anvisere bør grundig gjøre seg kjent med rammeavtalen de har fullmakt til å gjøre avrop på, med særlig fokus på dokumentasjonskrav.
 - Kommunen bør tydeliggjøre hva en koordinerende rolle er, og kontrollere tilfeller der dette faktureres fra leverandøren.
 - Kommunen bør kreve at en rammeavtaleleverandør av tjenester leverer en oversikt over ansatte som utfører tjenestene det faktureres for. Oversikten bør inneholde dato for ansettelse og hvilken yrkesgruppe vedkommende tilhører. Oversikten skal kunne dokumenteres og skal jevnlig ajourholdes fra leverandørens side ved endringer.
 - Kommunen bør ta stikkprøver på samtlige fakturaer i en periode, og kontrollere datoer for utførelse og antall timer per utførende ansatt hos leverandøren, for å sjekke eventuelle feil i fakturaer.
 - Kommunen har rett til å kreve timelister og annen relevant dokumentasjon fra leverandører omfattet av en rammeavtale dersom dette anses nødvendig.
3. Kontrollutvalget ber om en skriftlig tilbakemelding fra kommunedirektør om de tiltak som vil bli iverksatt.

Fredrikstad, 14.10.2025

Vedlegg

1. Rapport – Undersøkelse av rammeavtale, datert 14.10 2025, sladdet versjon
2. Rapport – Undersøkelse av rammeavtale, datert 14.10 2025. Rapporten er unntatt offentlighet etter offentlighetslova §§ 13. første ledd og 24. første ledd.
Rapporten sendes kontrollutvalgets medlemmer via Altinn

3. Tilsvar fra leverandør, er unntatt offentlighet etter offentlighetslova §§ 13. første ledd og 24. første ledd. Tilsvaret sendes kontrollutvalgets medlemmer via Altinn

Andre saksdokumenter (ikke vedlagt)

KU-møte 15.09 2025, sak 25/31 – Revisjonsbrev nr. 2/2025 – Kontrollutvalgets oppfølging

Saksopplysninger

Kommunen har i mars 2025 mottatt et eksternt varsel om uredelig fakturering og skjulte rabatter knyttet til en rammeavtale. Varslet gjelder transaksjoner i hele avtaleperioden. Revisjonen ble informert om varslene i april 2025, og har foretatt nødvendige undersøkelser for å kartlegge fakta i saken. Revisor skal gi skriftlige meldinger om vesentlige mangler ved den økonomiske internkontrollen og misligheter. Dette fremkommer i kommuneloven § 24.

Vi viser også til kontrollutvalgets møte 15.09 2025 i sak 25/31 der kontrollutvalget behandlet Revisjonsbrev nr. 2/2025 – Kontrollutvalgets oppfølging, og vedtok følgende:

1. *Revisjonsbrev nr. 2/2025 tas til foreløpig orientering. Kontrollutvalget ber Østre Viken kommunerevisjon IKS å holde kontrollutvalget løpende orientert av sine undersøkelser frem til endelig resultat foreligger.*

Formålet med undersøkelsen er å kartlegge fakta i saken, og vurdere hvorvidt det foreligger brudd på regelverk og inngått avtale, samt om det foreligger misligheter tilknyttet den aktuelle rammeavtalen. Revisjonen har gjennomført kontroll av kommunens rammeavtale med aktuelle leverandører, og revisjonen har valgt et spesifikt år for kontroll, og samtlige fakturaer (158 stk.) ble gjennomgått.

Revisjonens undersøkelser viser at kommunens bilag er digitalt signert av attestant og anviser. Revisjonen har imidlertid avdekket mangler og svakheter som gjelder dokumentasjon, som ikke er fulgt opp av attestant og anviser.

Revisjonens kontroll av fakturaer, og ytterligere innhentet dokumentasjon fra leverandør, viser imidlertid at det er sannsynlighet for feil fakturering fra leverandøren. Dette underbygges av følgende oppsummering:

- Manglende dokumentasjon i flere fakturaer.
- Kontroll av utfakturerte timer for koordinerende rolle viser risiko for at leverandøren har fakturert for dette utover hva som er avtalt i rammeavtalen.
- Kontroll av arbeidsavtaler mot utfakturerte datoer viste flere avvik mellom dato for ansettelse og dato for utfakturerte timer.
- Kontroll av utfakturerte antall timer (dokumenterte med timeliste) mot mottatte interne timelister viste mange avvik.
- Kontroll av utfakturert pris (styrt av yrkesgruppe) viste flere avvik mot hva utførende person er ansatt som eller dato for bestått svenneprøve.

Videre viser gjennomførte kontroller at leverandøren har inngått bonusavtaler der utbetalinger ikke har kommet kommunen til gode. Som nevnt i rapporten anser revisjonen bonusordninger som prisreduksjoner, og disse bør etter revisjonens oppfatning trekkes fra ved viderefakturering til kommunen. Revisjonen mener at det er sannsynlig at dette er et brudd på rammeavtalens bestemmelser om netto priser. Revisjonen mener det foreligger en risiko for at bonusavtalene kan ha lagt til rette for det unormalt lave materialpåslaget, som igjen har resultert i en lavt estimert totalpris i anbudskonkurransen.

Faktureringen av antall utførte timer multiplisert med pris per yrkesgruppe forutsetter tillit til at rammeavtaleleverandøren fakturerer korrekt. Det er derfor avgjørende at både faktureringsgrunnlaget og tilhørende dokumentasjon er korrekt, slik at kommunen kan gjennomføre etterkontroll.

Revisjonen har gitt følgende anbefalinger til kommunens kontrollaktivitet:

- Kommunen bør tydeliggjøre kontraktskrav, inkludert krav til dokumentasjon og avviksoppfølging.
- Attestanter og anvisere bør grundig gjøre seg kjent med rammeavtalen de har fullmakt til å gjøre avrop på, med særlig fokus på dokumentasjonskrav.
- Kommunen bør tydeliggjøre hva en koordinerende rolle er, og kontrollere tilfeller der dette faktureres fra leverandøren.
- Kommunen bør kreve at en rammeavtaleleverandør av tjenester leverer en oversikt over ansatte som utfører tjenestene det faktureres for. Oversikten bør inneholde dato for ansettelse og hvilken yrkesgruppe vedkommende tilhører. Oversikten skal kunne dokumenteres og skal jevnlig ajourholdes fra leverandørens side ved endringer.
- Kommunen bør ta stikkprøver på samtlige fakturaer i en periode, og kontrollere datoer for utførelse og antall timer per utførende ansatt hos leverandøren, for å sjekke eventuelle feil i fakturaer.
- Kommunen har rett til å kreve timelister og annen relevant dokumentasjon fra leverandører omfattet av en rammeavtale dersom dette anses nødvendig.

Rapporten har vært hos leverandør og kommunen for faktaverifisering. Deres tilbakemelding er innarbeidet i rapporten. Sekretariatet viser til vedlagte rapport i sin helhet for ytterligere detaljer i revisjonens undersøkelser.

Vurdering

Sekretariatets vurdering er at revisjonens rapport avdekker mangler og svakheter for oppfølging av den kontrollerte rammeavtale. Sekretariatet anbefaler derfor kontrollutvalget om å ta revisjonsrapporten om undersøkelse av rammeavtale, til orientering med følgende kommentar; Kontrollutvalget ser med bekymring på de mangler og svakheter som er avdekket i revisjonens undersøkelse av rammeavtalen.

Kontrollutvalget bør videre be kommunedirektør om å sørge for at revisjonens anbefalinger blir fulgt opp med nødvendige tiltak. Videre anbefaler sekretariatet at kontrollutvalget som et ledd i sin påserolle at kontrollutvalget får en skriftlig tilbakemelding fra kommunedirektør om de tiltak som vil bli iverksatt. Frist for en tilbakemelding fra kommunaldirektør kan utvalget selv vedta i møte.

OPPFØLGING AV REVISJONSBREV NR 2/2025

INDRE ØSTFOLD KOMMUNE

14.10.2025

Undersøkelse av rammeavtale

Innhold

1	Innledning	1
2	Formål og avgrensning.....	1
3	Organisering og metodevalg	1
4	Regelverk	2
5	Kommunens internkontroll	2
6	Rammeavtalen	3
7	Undersøkelser	5
7.1	Bilagskontroll.....	5
7.2	Koordinerende rolle.....	6
7.3	Materialpåslag på netto pris.....	7
7.4	Kontroll av arbeidsavtaler, lønsslipper og timelister	9
7.5	Kontroll av enkelte funn i utfakturerte timer	10
7.6	Kontroll av utfakturert yrkesgruppe mot dokumentasjon	11
8	Vurdering	12
8.1	Bilagskontroll.....	12
8.2	Koordinerende rolle.....	13
8.3	Materialpåslag på netto pris.....	13
8.4	Kontroll av arbeidsavtaler, lønsslipper og timelister	13
8.5	Kontroll av enkelte funn i utfakturerte timer	14
8.6	Kontroll av utfakturert yrkesgruppe mot dokumentasjon	14
9	Konklusjon	15

1 Innledning

Indre Østfold kommune, heretter kalt oppdragsgiver eller kommunen, har hatt en rammeavtale i perioden [redacted] til og med [redacted] med [redacted], heretter kalt leverandøren. Kommunen har i mars 2025 mottatt et eksternt varsel om uredelig fakturering og skjulte rabatter knyttet til denne rammeavtalen. Varslet gjelder transaksjoner i hele avtaleperioden.

Revisjonen ble informert om varslet i april 2025, og har foretatt nødvendige undersøkelser for å kartlegge fakta i saken.

2 Formål og avgrensning

Revisor skal gi skriftlige meldinger om vesentlige mangler ved den økonomiske internkontrollen og misligheter. Dette fremkommer i kommuneloven § 24.

Formålet med undersøkelsen er å kartlegge fakta i saken, og vurdere hvorvidt det foreligger brudd på regelverk og inngått avtale, samt om det foreligger misligheter tilknyttet den aktuelle rammeavtalen.

Den undersøkte rammeavtalen var gjeldende helt til mai 2025 da ny rammeavtale ble inngått for samme type tjeneste, også med leverandøren som vant konkurransen. Rammeavtalen som er inngått i mai 2025 er ikke kontrollert.

Revisjonen har valgt året 2023 for kontroll, og har kontrollert samtlige fakturaer som er sendt til kommunen det året. I undersøkelsen har vi satt fokus på forhold knyttet til risiko for uredelig fakturering og skjulte rabatter.

3 Organisering og metodevalg

Kontrollen er foretatt i samsvar med metodikk for god kommunal revisjonsskikk og gjennomført av revisorene Mahnaz Esmaeili, Olga Bronzova og Madeleine Strandin. Liv Irene Hauge er oppdragsansvarlig revisor.

Revisjonen har innhentet kommunens dokumenter vedrørende inngått rammeavtale og gjennomført bilagskontroll i kommunens regnskapssystem. I tillegg er det innhentet dokumentasjon og informasjon fra leverandøren.

Det er avholdt flere møter mellom revisjonen og kommunen.

Rapporten er sendt til leverandøren og kommunen for faktaverifisering. Deres tilbakemeldinger er innarbeidet i rapporten.

4 Regelverk

Kommunen skal, ved anskaffelser av varer og tjenester, følge lov om offentlige anskaffelser med tilhørende forskrift.

Loven skal fremme effektiv bruk av samfunnets ressurser. Den skal også bidra til at det offentlige opptrer med integritet, slik at allmennheten har tillit til at offentlige anskaffelser skjer på en samfunnstjenlig måte.

Regelverket har grunnleggende prinsipper om konkurranse, likebehandling, forutberegnelighet, etterprøvbarhet og forholdsmessighet.

En rammeavtale er en overordnet avtale mellom en oppdragsgiver og en eller flere leverandører som regulerer vilkår for framtidige leveranser av varer eller tjenester i løpet av en gitt periode. Kontraktsvilkårene vil typisk være om hva som skal leveres, priser, leveringsvilkår og annet som er relevant for det som rammeavtalen omfatter. Det enkelte avrop må falle inn under rammeavtalen for at avrop skal kunne foretas på rammeavtalen uten å måtte konkurranseutsette leveransen.

5 Kommunens internkontroll

Kommunen har etablert internkontroll for håndtering av innkommende fakturaer ved en prosedyre for kontering, attestasjon og anvisning.

I punkt 3.1.1 i prosedyren fremkommer at den som er gitt fullmakt til å kontere/attestere skal kontrollere alle sider ved bilagene før de sendes videre for anvisning. All bruk av fullmakten til å kontere/attestere skal være sporbar tilbake til den som har foretatt konteringen/attestasjonen.

Kontrolloppgavene til den som er gitt fullmakt til å kontere/attestere:

- Påse at bestilling er foretatt i henhold til gjeldende regelverk og rutiner for innkjøp.
- Påse at bestilling er foretatt i henhold til inngåtte rammeavtaler.
- Påse at mottatt faktura er i overensstemmelse med bestilling og varemottak.
- Påse at betalingsbetingelser og utregninger er kontrollert.
- Påse at korrekt art, ansvarssted, funksjon og eventuelt prosjektnummer og/eller objektnummer er korrekt påført.
- Sikre at det er påført informasjon/notat som tydeliggjør hva fakturaen gjelder om dette ikke fremkommer direkte av faktura.
- Påse at de foreligger arbeidsavtale/kontrakt for alle innberetningspliktige.

I punkt 4.1 i prosedyren fremkommer at den som er gitt fullmakt til å anvise, gjør dette på vegne av kommunedirektøren. All bruk av anvisningsmyndighet skal være sporbar tilbake til den som har foretatt anvisningen.

Kontrolloppgavene til den som er gitt fullmakt til å anvise:

- Påse at disponeringen av budsjettmidler er formelt, reelt og økonomisk i orden.
- Påse at det foreligger budsjettmessig dekning før utbetalinger anvises.
- Påse at kontering/attestasjon er foretatt av de som er gitt slik fullmakt.
- Påse at dersom ikke alle vilkår for anvisning foreligger, sikre at nødvendig korrigerende blir gjort eller at utbetaling ikke blir foretatt.

- Påse at korrekt art, kostnadsstedsted, funksjon og eventuelt prosjektnummer og/eller objektnummer er korrekt påført.
- Påse at det foreligger arbeidsavtale/kontrakt for alle innberetningspliktige.
- Påse at kommunelovens og forvaltningslovens regler om habilitet er ivaretatt.

6 Rammeavtalen

Rammeavtalen mellom kommunen og leverandøren er inngått med startdato [redacted] og sluttdato [redacted] med mulighet for 2 forlengelser à 1 år.

Eiendomssjef har signert avtalen på vegne av kommunen [redacted], og daglig leder for leverandøren har signert avtalen den [redacted]. Bank-Id er brukt til signering.

Leverandøren kom best ut i den foregående anskaffelseskonkurransen med et tilbud som vant med høyeste score for pris og miljø samlet sett, der prisen var lavest av innkomne tilbud. Rammeavtalen består av et hoveddokument, et dokument med bilag 1-9 samt et prisskjema.

Rammeavtalens bilag 1 på side 8, og i bilag 6 på side 14 inneholder bestemmelser om leverandørens priser:

Leverandørens priser skal være i henhold til vedlagt prisskjema.

Prisene og eventuelle påslag skal oppgis eks. mva. og inkludere alle utgifter slik som f.eks. lønn, sosiale utgifter, godtgjørelser, reisetid, reiseutgifter, oppmøtekostnader og eventuelle godtgjørelser for diett og overnatting, hold av alt verktøy og redskap, rigg og drift hele året, uttak av materialer, utgifter til stedlig arbeidsledelse, administrasjon, fortjeneste, oppfølging og kontroll med egne utførte arbeider etc.

Leverandørens materialer skal tilbys til netto pris fra materialleverandør, og påslaget skal dekke alle entreprenørens kostnader og avanse. Dokumentasjon på dette skal kunne vedlegges leverandørfaktura på forespørsel fra Oppdragsgiver.

Fakturering av medgått tid regnes fra påbegynt arbeid på oppdragsgivers lokasjon.

Rammeavtalens prislister viser priser per time for ulike yrkesgrupper/funksjoner. Prisene er justert i perioden [redacted], men prislister fra [redacted] viser følgende:

• Timepris ansvarlig prosjekterende funksjon [redacted]	kr [redacted]
• Timepris fagarbeider [redacted]	kr [redacted]
• Timepris fagarbeider [redacted]	kr [redacted]
• Timepris servicearbeider/hjelparbeider [redacted]	kr [redacted]
• Timepris lærling [redacted]	kr [redacted]
• Timepris for koordinerende rolle [redacted]	kr [redacted]

I rammeavtalens bilag 1 fremkommer at leverandøren skal være lære godkjent bedrift og det skal benyttes lærlinger i minimum 7 % utførte timer per år.

Lærlingtiden [redacted] er som vanligst en praksisperiode på to år. Lærlingtiden avsluttes med en fag-/ [redacted] prøve som dokumenterer kompetansen, og ved bestått prøve tildeles et fag-/ [redacted] brev.

I rammeavtalens «Bilag 2 – Leverandørens tilbud» har leverandøren informert at alle medarbeidere har fag-/ [REDACTED] brev og /eller høyere [REDACTED] utdanning.

Under kapittel om materialer på side 6 fremkommer at det forutsettes av leverandørens netto inntakskost for materialer er konkurransedyktige i forhold til det som er vanlig å oppnå i det profesjonelle markedet.

Et materialpåslag, nevnt i rammeavtalen, er et påslag som leverandøren øker innkjøpspris fra underleverandøren med og som skal dekke kostnader for administrasjon og håndtering av materialer. Innenfor bransjen [REDACTED] ligger påslaget ofte mellom 10-15 %¹.

Dokumentasjon fra kommunens konkurranse i [REDACTED] viser at materialpåslaget i de innleverte tilbudene varierte fra 0-15 %, hvor flertallet lå i intervallet 10–15 %.

Det er lagt til grunn i teori og rettspraksis at det er nettoprisen som skal danne grunnlaget for påslaget. Altså skal byggherren/oppdragsgiveren dra fordel av entreprenørens fordelaktige innkjøpsordninger.

I rammeavtalens bilag 6 på side 14 fremkommer bestemmelser om fakturering:

Med henvisning til Bokføringsforskriftens § 5-1-1 Salgsdokumentets innhold vil Indre Østfold kommune kreve at pkt. 3 ytelsens art og omfang og 4 tidspunkt og sted for levering av ytelsen dokumenteres med underliggende bilagsdokumentasjon dersom selve fakturadokumentet ikke oppfyller forskriftens krav.

For nr. 3 og 4 i forskriftens § 5.1.1 må spesifisering være slik at både kjøper og eventuell kontrollinstans har mulighet til se hva fakturadokumentet gjelder.

Det listes blant annet opp følgende bestemmelser:

- Viderefakturering av underleverandørs varer eller tjenester skal dokumenteres ved at underleverandørs fakturabilag følger som dokumentasjon til fakturabilaget.
- Objektet for tjenesten må framgå dersom det ikke er åpenbart ut fra sammenhengen
- Dersom selger angir «I henhold til kontrakt», «I henhold til avtale», «I henhold til rapport» eller tilsvarende må det foreligge underliggende dokumentasjon i form av kontrakten, avtalen eller rapporten.
- Eksempler på underliggende dokumentasjon i henhold til nr. 4. tidspunkt og sted for levering av ytelsen
 - Når leveransen har skjedd, eksempelvis at timer dokumenteres med timelister som viser dato for når arbeidet er levert/utført. Dette er spesielt viktig der arbeidede timer strekker seg over en periode.
 - Hvor leveransen har skjedd, eksempelvis navn på bygning eller adresse for leveringssted.

¹ [REDACTED]

- Dersom selgers fakturadokument har underliggende dokumentasjon som timelister eller kjøp fra underleverandører skal disse listes opp i excel-ark og delsummeres i henhold til fakturalinjer på det fakturadokument som utstedes til Indre Østfold kommune.

Rammeavtalens bilag 1 på side 6 inneholder bestemmelser om koordinering av arbeid:

Det forutsettes at Leverandøren tilpasser sine arbeider med de øvrige aktiviteter på arbeidsstedet. Leverandøren har ansvar for samordning og styring av egne ansatte og eventuelle underleverandører. Eventuell bruk av underleverandører skal oppgis i tilbudet og godkjennes av Oppdragsgiver.

For oppdrag som involverer Oppdragsgivers øvrige rammeavtaleleverandører, forutsetter Oppdragsgiver at Leverandøren påtar seg en koordinerende rolle for å sikre en effektiv og hensiktsmessig gjennomføring.

Rammeavtalens bilag 1 på side 6 inneholder bestemmelser om arbeidstid:

Alle arbeider forutsettes gjennomført innenfor ordinær arbeidstid i tidsrommet 07:00–16:00, mandag til fredag.

Hasteoppdrag kan forekomme utenfor ordinær arbeidstid og det kan unntaksvis påregnes bruk av overtid for enkelte prosjekter. Arbeider utover normal arbeidstid skal imidlertid avtales særskilt, og all bruk av overtid skal følge satser i gjeldende tariff.

7 Undersøkelser

7.1 Bilagskontroll

Revisjonen har kontrollert samtlige fakturaer for 2023 (158 bilag), der følgende kontrollpunkter er gjennomgått:

- Attestasjon og anvisning
- Gjennomgang av fakturaen med vedlegg, herunder:
 - Kontroll av at underleverandørens faktura er dokumentert og stemmer med hva som er fakturert.
 - Kontroll av at priser til kommunen er netto etter rabatt fra underleverandør.
- Særskilte forhold som er fakturert utenom timelister og material fra underleverandør
- Priser per yrkesgruppe mot prisliste fra leverandøren
- Prosjektnavn og nummer – at prosjektet tilhører kommunen.

Kommunens mottatte fakturaer fra leverandører håndteres i et digitalt fakturaflyt som krever arbeidsdeling der attestasjon og anvisning foretas av to ansatte. Signatur for henholdsvis attestasjon og anvisning fremkommer i kommunens regnskapssystem på samtlige bilag som er gjennomgått.

I bilagskontrollen ble det avdekket følgende:

- På to fakturaer er det et annet navn på utførende ansatt enn det som står i timelisten som er vedlagt fakturaen.
- I 15 fakturaer er det mistenkelige antall timer på samme personer i flere fakturaer.

- I syv fakturaer er det til sammen 171,5 timer hvor timelister ikke er vedlagt fakturaene.
- I en faktura er fire timer for koordinerende rolle fakturert i tillegg til timeliste der de fire timene inngår.
- I en faktura er det fakturert for åtte timer og vedlagte timeliste viser 86,5 utførte timer.
- I en faktura er det fakturert for prisen til [REDACTED], men teksten at det er [REDACTED] som har utført timene.
- I en faktura viser timelistene at to personer har utført arbeid i seks timer per person, men det er fakturert med én time per person.
- I to fakturaer er det fratrasket timer uten nærmere beskrivelse av hvilke timer eller hvilken faktura dette er knyttet til.
- I en faktura er hjelpearbeider fakturert med kr 24 per time og ikke fastsatt pris.
- I seks fakturaer er arbeidet utført av lærling, men priset som hjelpearbeider (høyere pris).

Leverandøren jobber på flere prosjekter i kommunen samtidig. Det er 13 attestanter og 10 anvisere som har vært involvert i fakturahåndteringen i 2023. Dette fordi prosjektene er spredt ut i mange kommuner og virksomheter.

Leverandøren har gitt følgende tilbakemeldinger på fakta ovenfor:

«Manglende timelister eller vedlegg gjelder i hovedsak småjobber eller fastprisarbeid, hvor timer er ført direkte på bilaget. Alle bilag er dessuten gjennomgått og godkjent av ansvarlig prosjektleder. Kommunens egne prosjektledere har fulgt [REDACTED] tett, hatt god kjennskap til medarbeiderne og attestert timene.»

(...)

«Ordinære lærlinger følger den tradisjonelle lærlingmodellen med gradvis opptrapping i lønn. Voksenlærlinger er voksne personer med arbeidserfaring som går inn i lærlingløp for å kunne avlegge fagprøve. Disse befinner seg ofte «mellom to stoler»: de er registrert som lærlinger, men har et lønnsnivå tilsvarende hjelpearbeidere. Det er etablert bransjepraksis å føre voksenlærlinger som hjelpearbeidere når de utfører tilsvarende oppgaver og mottar tilsvarende lønn.»

7.2 Koordinerende rolle

I 57 fakturaer er det fakturert til sammen 182 timer for koordinerende rolle til avtalt pris per time i 2023. I henhold til rammeavtalens prisliste er det forklart at dette gjelder timer der leverandøren har en koordinerende rolle overfor en eller flere av kommunens øvrige rammeavtaleleverandører.

Et av prosjektene hvor koordinerende rolle er utfakturert gjelder prosjekt «[REDACTED]». Revisjonens kontroll av leverandørstatistikken på prosjektet viser flere leverandører.

Revisjonens kartlegging av dato for utført arbeid, samt bilagskontroll, viser at det er 55 timer med koordinerende rolle fra leverandøren utført på [REDACTED] (ihht timelister) på datoer der det ikke er andre leverandører på prosjektet/[REDACTED].

Timelister innhentet fra leverandøren viser følgende eksempler på timer som er utfakturert som koordinerende rolle:

The table is completely redacted with black boxes, obscuring all data and headers.

- Koordinerende

- Diverse

Leverandøren har gitt følgende tilbakemeldinger på fakta ovenfor:

«Da rammeavtalen ble inngått, var det en felles forståelse blant [redacted] og kommunens egne prosjektledere om at koordinerende rolle tilsvarte [redacted]. Dette var ikke en særskilt tolkning fra vår side, men en praktisering i tråd med hvordan posten ble forstått og anvendt av alle parter.

En [redacted] utfører naturlig oppgaver som går utover den rent operative ledelsen, herunder kontroll av [redacted]. Når slike timer er ført som koordinerende, har det skjedd i tråd med denne forståelsen. At det enkelte dager ikke var andre leverandører fysisk til stede, betyr ikke at [redacted] bortfalt. Koordinering og oppfølging foregår kontinuerlig, også på dager hvor det kun er egne ansatte på plassen.»

7.3 Materialpåslag på netto pris

Rammeavtalen sier at leverandørens materialer skal tilbys til netto pris fra materialleverandør. Med netto pris forstås den reelle prisen en bedrift betaler for en vare etter at eventuelle rabatter/prisreduksjoner er trukket fra, men før merverdiavgift.

Det vil si at leverandørens rabatter skal være trukket fra i faktura fra underleverandør. Rabattert og netto fakturasum fra underleverandør skal være grunnlaget for påslaget.

7.3.1 Netto pris i rammeavtalen – pris etter rabatt

Revisjonen har sendt henvendelse til hovedleverandør av materialer (underleverandør) med spørsmål om hvilke rabatter som foreligger. Det er mottatt følgende svar:

- Det foreligger avtale om rabatterte priser og rabatten fremkommer på fakturaen. Der hvor det er [redacted] er det en nettopris.
- Rabatten er trukket fra i linjesum på faktura.

Vår bilagskontroll, beskrevet i punkt 5.1, viser at underleverandøren for materialer gir rabatter i størrelse 5-63 % med unntak for såkalt [redacted] nevnt ovenfor.

Vi har også spurt underleverandøren om det foreligger andre rabattordninger, som type «cash-back», der leverandøren betaler tilbake en andel av kjøpesummen til kunden. Det er mottatt svar at leverandøren har en vanlig årsbonusavtale med underleverandøren for materialer, som avregnes årlig. Videre informeres det om at avtalen er konfidensiell.

Fakturagjennomgangen viser at underleverandør av [redacted] ikke har fakturert med rabattert. Revisjonen har sendt henvendelse til underleverandøren med spørsmål om det foreligger en rabattordning mellom dem og leverandøren.

Det er mottatt svar at de har en bonusordning med leverandøren som går på uttak av [REDACTED]. Videre informerer underleverandøren at det er samme avtale som de har med andre entreprenører, både store og små. Disse bonusordningene er konfidensielle og kan variere fra prosjekt til prosjekt.

Gjennomført bilagskontroll viser at bonusavtalene ikke har kommet kommunen til gode.

Vi har sendt henvendelse til leverandøren med spørsmål om oppnådde bonuser har kommet kommunen til gode. I tillegg har vi bedt om å få tilsendt bonusavtaler som selskapet har med underleverandører tilknyttet rammeavtalen med kommunen.

Det er mottatt svar fra selskapet at kjeden de tilhører har sentralt fremforhandlet en rekke avtaler og bonusordninger med mange leverandører innenfor deres segment. Videre får vi opplyst at det er vanlig i [REDACTED] har bonus- eller tilbakeføringsavtaler med leverandører basert på samlet årlig volum eller lojalitet.

Vi har sendt forespørsel til underleverandører som gjelder en tilfeldig valgt rammeavtale kommunen har innenfor [REDACTED]. Det er mottatt svar fra en av dem at de ikke har noen form for cash-back til sine kunder tilknyttet offentlige anbud.

Leverandøren har gitt følgende tilbakemeldinger på fakta ovenfor:

«Bonusavtalene er årlige volumbaserte ordninger. Det er ofte snakk om trappetigeordninger, der bonusen øker med samlet uttak gjennom året – uavhengig av hvilket prosjekt uttaket gjelder. Nettopp ordlyden: «*Dokumentasjon på dette skal kunne vedlegges leverandørfaktura*» underbygger dette, da bonusordninger aldri fremkommer i leverandørfakturaer. Det er derfor ikke mulig å isolere hvor stor del av en bonus som kan knyttes til leveranser til et bestemt prosjekt for kommunen. Leverandørene selv betrakter disse bonusavtalene som forretningshemmeligheter og ønsker dem ikke offentliggjort.»

(...)

«Det er viktig å understreke at dette ikke er en særordning for oss. Bonus- og returprovisjoner er en etablert bransjepraksis.»

(...)

«Vår forståelse av avtalen er derfor at rabatter som gjelder direkte på faktura skal videreføres til kommunen – og det har vi gjort. Når det gjelder bonusordninger, ligger dette utenfor det avtalen regulerer. Vi har ikke holdt tilbake rabatter som skulle tilfalt kommunen.»

7.3.2 Materialpåslag

I henhold til rammeavtale skal prispåslaget dekke alle entreprenørens kostnader og avanse. Prisskjema vedlagt til rammeavtalen fra [REDACTED] viser at leverandøren opererer med et materialpåslag på [REDACTED].

Vilkår og forutsetninger for fastsettelse av priser fremgår av konkurransens kravspesifikasjon.

Grønne felter fylles ut av leverandør. Prisskjemaet skal lastes opp og legges ved Leverandørens tilbud i konkurransegjennomføringsverktøyet, jf. tildelingskriteriet pkt. 5.1.2.

Beskrivelse	Estimert volum	Enhet	Leverandørens tilbud	Sum
Timepris ansvarlig prosjekterende funksjon	250	timer	kr	
Timepris fagarbeider	7000	timer	kr	
Timepris fagarbeider	3000	timer	kr	
Timepris servicearbeider/hjelparbeider	5000	timer	kr	
Timepris lærling	1200	timer	kr	
Timepris for koordinerende rolle*	500	timer	kr	
Påslag materialer på leverandørens netto innpris (angis i %)	kr 15 000 000,00	Volum	%	
Totalpris (overføres til TendSign, pkt 5.1.2 b.)				kr

*Oppdrag der Leverandør har en koordinerende rolle overfor en eller flere av kommunens øvrige rammeavtaleleverandører.

Med bakgrunn i at det i [REDAKTERT] er vanlig med et materialpåslag mellom 10-15 % har vi sendt henvendelse til leverandøren om årsaken til at man har et unormalt lavt materialpåslag, og om dette dekker alle kostnader og avanse for håndtering av materialer fra underleverandører.

Det er mottatt svar fra selskapet om at materialpåslaget er avhengig av type arbeid. Videre beskrives at når de får betalt for alle timer de arbeider, og med svært lav risiko, er de ikke avhengig av stor avanse på materialene.

7.4 Kontroll av arbeidsavtaler, lønsslipper og timelister

Vi har mottatt arbeidsavtaler, lønsslipper og timelister fra leverandøren. Mottatte timelister er ikke i råfil-format fra timeregistreringssystemet, men i pdf-format som er konvertert fra Excel.

Det er foretatt en generell gjennomgang av åtte ansatte etter funn i bilagskontrollen.

Kontrollen viste følgende:

- En person er ansatt fra [REDAKTERT] med første lønn fra [REDAKTERT]. Men det er i perioden [REDAKTERT] til [REDAKTERT] 2023 utfakturert til sammen 370 timer med vedkommende sitt navn på timelister som er vedlagt fakturaene. Vedkommende er i fakturaene priset som fagarbeider [REDAKTERT], men ansatt [REDAKTERT] som «Ufaglært [REDAKTERT]».
- Lønsslipp til en ansatt for august måned viser ingen timelønn, men «sykelønn – timelønn den 25-27 juli» med 24 timers utbetaling. Timelister viser 70 timer utført, og det er utfakturert 40 timer til kommunen for utført arbeid i aktuell måned. Vedkommende er i fakturaene priset som hjelpearbeider men ansatt som «[REDAKTERT]».
- En ansatt hadde en prøveperiode i samarbeid med Deltagruppen i to måneder, og det foreligger derfor ikke kontrakt eller lønnsbilag i henhold til informasjon fra selskapet.
- For fem ansatte er det ikke gjort noen spesielle funn eller avvik.

Leverandøren har gitt følgende tilbakemeldinger på fakta ovenfor:

«Når det gjelder ansatte ført på timer før formell ansettelsesdato, er dette knyttet til vårt samarbeid med NAV og Delta som omtalt tidligere. Dette gir kandidater anledning til å arbeide i praksis før de tilbys fast ansettelse. Timer ført i denne perioden er reelt arbeid utført under tett oppfølging, selv om den formelle ansettelsesdatoen registreres senere.»

7.5 Kontroll av enkelte funn i utfakturerte timer

Bilagskontrollen avdekket tilfeller der det var fakturert for utførelse av samme person på samme dato i flere prosjekter, og dermed på flere fakturaer. Revisjonen valgte derfor å kontrollere fakturerte timer (dokumentert med timeliste til fakturaen) mot mottatte timelister fra leverandøren.

Kontrollen viser følgende resultat:

Dato for utførelse (en linje per ansatt)	Antal timer i timeliste vedlagt faktura	Antall timer i timeliste til den ansatte mottatt i etterkant	Avvik
30.01.2023	12	12	0
02.02.2023	13	13	0
09.02.2023	11	11	0
09.02.2023	11	11	0
15.02.2023	11	11	0
16.02.2023	18	13	5
16.02.2023	12	13	-1
17.02.2023	16	8	8
20.02.2023	20	12	8
21.02.2023	10	10	0
24.02.2023	17	9	8
24.02.2023	14	8	6
13.03.2023	14	14	0
12.07.2023	15	15	0
13.07.2023	13,5	13,5	0
11.08.2023	8	4	4
04.09.2023	12	12	0
04.10.2023	12	12	0
04.10.2023	12	0	12
12.10.2023	11	11	0
12.10.2023	11	11	0
4.11.2023 (lø)	12	4	8
4.11.2023 (lø)	8	0	8
4.11.2023 (lø)	8	0	8
4.11.2023 (lø)	8	0	8
			82

Oppsummert er det utfakturert 82 timer som ikke finnes på de ansattes timelister hvorav:

- 54 timer er utfakturert med pris til [REDACTED]
- 8 timer er utfakturert med pris til [REDACTED]
- 20 timer er utfakturert med pris til [REDACTED]

En av de ansatte i tabellen ovenfor, med utførte, timeførte og utfakturerte timer i perioden februar til og med april 2023, ble ansatt [REDACTED]. Dette viser både arbeidsavtale og lønnsslipper (se også kapittel ovenfor).

Videre har vi sett på de tilfeller med utfakturert utførelse over åtte timer, i tabellen ovenfor, mot mottatte lønnsslipper til aktuelle ansatte, og kontrollen viser ingen utbetalt overtid.

I de undersøkte fakturaene er det for det meste utfakturert åtte timer per dag unntatt fredager da det faktureres med seks timer. Arbeidsavtalene viser i all hovedsak at daglig arbeidstid er 8+8+8+8+6 utover en pause på 30 min per dag.

Daglig arbeidstid (lengde)
Man-Tor: 8 timer + 30 min lunsj (8.5). 6 timer + lunsj Fredag

I henhold til rammeavtalen skal fakturering av medgått tid regnes fra påbegynt arbeid på oppdragsgivers lokasjon. Revisjonen forstår det slik at reise ut til oppdrag ikke skal inngå i fakturerte timer. Dette er vanskelig for revisor å kontrollere.

Leverandøren har gitt følgende tilbakemeldinger på fakta ovenfor:

«Når det gjelder arbeid utover normal arbeidstid uten overtidsbetaling, har vi en avtalt timebank-ordning. Timer arbeidet frivillig utover normalarbeidstid kan settes inn på timebank og tas ut i avspasering. Dette fremkommer derfor ikke som overtidsbetaling på lønns slipper, men er like fullt en lovlig og avtalt ordning som medarbeiderne våre setter pris på.

Revisjonen har også funnet eksempler på at ansatte fremstår med arbeid på flere prosjekter samme dag. Vi erkjenner at dette kan være feilføringer som skyldes manuelle rutiner og system uten sperrer, men det er ikke uttrykk for bevisst dobbeltfakturering.»

7.6 Kontroll av utfakturert yrkesgruppe mot dokumentasjon

Kontroll av samtlige arbeidsavtaler mot hvilken yrkesgruppe som vedkommende er fakturert for i 2023 viser følgende:

- For fire ansatte er det ikke mottatt arbeidsavtale.
- En person er ansatt som «[redacted]» [redacted], og faktureres ut som [redacted] fra [redacted] (også tatt opp under kapitlene 7.4 og 7.5). Antall timer er 1415.
- En person er ansatt som lærling [redacted], og faktureres ut som lærling fra [redacted]. Antall timer er 77.
- En person er ansatt som lærling i [redacted], og faktureres som hjelpearbeider i 2023 (også tatt opp under bilagskontrollen). Vedkommende besto [redacted] ifølge nedenstående mottatte oversikt. Antall timer er 39.
- En person er ansatt som [redacted] [redacted], og faktureres som hjelpearbeidere i 2023. Antall timer er 347,5.
- En person er ansatt som hjelpearbeider [redacted], og faktureres som [redacted] i 2023. Antall timer er 101,5.

Vi har etterlyst dokumentasjon som kan vise utførende ansatte sine godkjenninger/autoriseringer med angivelse av dato [redacted] for å undersøke avvik.

Kommunen har sendt forespørsel til leverandøren med ønske om dokumentasjon og vi har mottatt en oversikt den 9.9.2025. Oversikten viser [redacted] som er avlagt for fem ansatte i perioden [redacted].

(Tabell er slettet i sladdet versjon)

Men vi har ikke mottatt dokumentasjon på når øvrige ansatte har fått sine fagbrev. I henhold til rammeavtalen har leverandøren opplyst at alle medarbeidere har fag-/ [redacted] brev og /eller høyere [redacted] utdanning.

Leverandøren har gitt følgende tilbakemeldinger på fakta ovenfor:

«Forklaringen er at vi har hatt kandidater i praksis gjennom NAV og Delta sitt IA-program. Dette er en inkluderingsordning, [redacted]

[REDAKTERT]. Det er en naturlig del av denne ordningen at personer kan være i praksis en periode før de formelt ansettes. Timer ført i denne perioden er selvfølgelig reelt utført arbeid, men vil i ettertid fremstå som om de ligger foran ansettelsesdatoen.»

(...)

[REDAKTERT] er ingen beskyttet tittel. Faktureringen skjer etter hvilken funksjon og hvilke oppgaver som faktisk utføres [REDAKTERT], ikke nødvendigvis etter stillingstittelen i arbeidsavtalen. En [REDAKTERT] som bistår en [REDAKTERT], faktureres som [REDAKTERT] for de timene vedkommende utfører dette arbeidet.

Det er også verdt å fremheve at en stor andel av arbeidskraften i bransjen er utenlandske arbeidere. Mange av disse har ikke norsk [REDAKTERT], men arbeider og lønnes likevel som faglærte [REDAKTERT] basert på sin kompetanse og erfaring. Å hevde at fakturert yrkesgruppe må være identisk med formell utdanning er derfor både kunstig og lite i samsvar med realitetene [REDAKTERT].

Vår praksis er å fakturere i henhold til den funksjonen vi mener medarbeideren faktisk fyller og det arbeidet som er levert. Dette sikrer at oppdragsgiver betaler korrekt sats for det faktiske arbeidet som utføres, og er i tråd med normal praksis i bransjen.»

8 Vurdering

8.1 Bilagskontroll

Bilagskontrollen viser at samtlige bilag er digitalt signert av attestant og anviser. En signatur innebærer at kommunens bestemmelser for håndtering av innkommende fakturaer skal være fulgt. Signaturen skal sikre at fakturaen er gjennomgått mot den inngåtte rammeavtalen og at kravene til leverandøren er oppfylt.

Imidlertid ser vi blant annet at:

- fakturaer mangler dokumentasjon i form av timelister
- den oppførte yrkesgruppen på fakturaen samsvarer ikke med prisen som er fakturert
- på to fakturaer er det fratrullet timer uten nærmere hva de gjelder.

Vi mener at en attestant og anviser bør sette seg inn i rammeavtalen for å sikre korrekte fakturaer og nødvendig dokumentasjon fra leverandøren.

Leverandøren har inngått en rammeavtale med klare krav til fakturaer, herunder krav til timelister. I flere tilfeller er dette ikke overholdt. Vi har funnet avvik i 37 av 158 kontrollerte fakturaer, og dette utgjør 23 %. Etter vår mening er det sannsynlighet for at det er gjort feil i faktureringen fra leverandøren.

Enkelte av avvikene som vi har påvist kan være vanskelig å oppdage for en attestant/anviser ettersom det er mange prosjekter på gang samtidig i ulike kommuneområder og virksomheter.

8.2 Koordinerende rolle

Timer for koordinerende rolle skal, i henhold til rammeavtalens bestemmelser, gjelde oppdrag der leverandøren har en slik rolle ovenfor en eller flere av kommunens øvrige rammeavtaleleverandører.

Fakta viser flere tilfeller der koordinerende rolle er fakturert uten at andre leverandører var tilstede. Vi er usikre på at slik rolle har vært påkrevd. Videre viser innhentede timelister at koordinering har inneholdt mange ulike oppgaver som vi ikke kan se ligger innenfor det som er avtalt.

Vi vurderer at det er sannsynlig at leverandøren har fakturert for en koordinerende rolle utover hva som er avtalt i rammeavtalen.

8.3 Materialpåslag på netto pris

I henhold til rammeavtalen skal viderefakturerings av underentreprenører skje etter fradrag for rabatter. Kontroll av fakturaer viser at leverandøren i all hovedsak får rabatter fra sine underleverandører.

På de rabatterte prisene (netto pris) tillegges [redacted] materialpåslag på faktura til kommunen. Etter vår mening er materialpåslaget unormalt lavt i en bransje der det er vanlig med et påslag på 10-15 %. Leverandøren informerer om at de ikke er avhengig av stor avanse på materialene når de får betalt for alle timer de utfører og med svært lav risiko.

Utover de rabatter som fremkommer i fakturagrunnlagene har vi dokumentasjon på at leverandøren har inngått bonusavtale med to av sine underleverandører. Den ene er hovedleverandør av materialer og den andre er leverandør av [redacted].

Bonusordninger utgjør prisreduksjoner, og bør etter vår oppfatning behandles på samme måte som rabatter. Slike ytelser bør derfor komme til fradrag i viderefaktureringen til kommunen.

Bilagskontroll viser at bonusavtalene ikke har kommet kommunen til gode. Dermed er reelle netto priser for leverandøren lavere enn hva som faktureres til kommunen. Det er sannsynlig at dette er et brudd på rammeavtalens bestemmelser om netto priser.

Videre foreligger det risiko for at bonusavtalene muliggjør det unormalt lave materialpåslaget som i sin tur har gitt en lavt estimert totalpris i anbudskonkurransen.

8.4 Kontroll av arbeidsavtaler, lønsslipper og timelister

Kontroll av arbeidsavtaler mot utfakturerte datoer viste flere avvik mellom dato for ansettelse og dato for utfakturerte timer.

Leverandøren har redegjort for at selskapet har et samarbeid med NAV og Delta med personer i praksis i en periode før de ansettes formelt. Ifølge leverandøren er timene ført i praksisperioder reelt utført arbeid.

Leverandøren har i rammeavtalen informert om at alle medarbeidere har fag-/ [redacted] brev og /eller høyere [redacted] utdanning. Vi er usikre på hvorvidt leverandørens fakturering i praksisperioder er i overensstemmelse med rammeavtalens betingelser.

8.5 Kontroll av enkelte funn i utfakturerte timer

Kontroll av utfakturerte timer, mot mottatte timelister, viste avvik på til sammen 82 utfakturerte timer som ikke stemmer med mottatte timelister.

I samtlige gjennomgåtte tilfeller forekommer det at flere fakturaer viser utførelse av arbeid fra samme person på samme dato, men fordelt på ulike prosjekter. Avvikene viser en risiko for at det er fakturert timer uten at de faktisk er utført.

Arbeidsavtalene viser i all hovedsak at en ordinær arbeidsdag er 8,5 timer. Videre fastslår rammeavtalen at arbeid utover ordinær arbeidstid skal avtales særskilt, og at all overtid skal følge satser i gjeldende tariff.

Bilagskontrollen med underliggende timelister viste flere datoer der ansatte har arbeidet utover ordinær arbeidstid. Gjennomgang av lønnsslipper for aktuelle ansatte i de aktuelle periodene viser ingen utbetaling av godtgjøring for overtid.

Ifølge leverandøren har de ansatte en timebankordning for registrering av mertid. Revisjonen mener likevel at det er en risiko for manipulering av timelister.

8.6 Kontroll av utfakturert yrkesgruppe mot dokumentasjon

Rammeavtalens prisliste viser priser for ulike type yrkesgrupper som omfattes av avtalen. Faktureringen bygger på tillit til at leverandøren priser utførte tjenester korrekt i forhold til yrkesgruppen til vedkommende som har utført tjenesten.

Vi har i kontrollen forutsatt at hvis en person er ansatt som lærling, skal utførelsen også prises etter sats for lærling. Tilsvarende når utførelsen er priset som [REDACTED], så forutsettes det at vedkommende er ansatt som [REDACTED].

Kontrollen avdekker flere forhold der vi finner avvik i utfakturert pris i forhold til hva vedkommende som har utført timene er ansatt som. Vi har bedt om dokumentasjon på de ansattes fagbrev, men ikke mottatt tilstrekkelig dokumentasjon.

Ifølge leverandøren er [REDACTED] eller [REDACTED] ingen beskyttet tittel og faktureringen skjer etter hvilken funksjon og hvilke oppgaver som faktisk utføres [REDACTED].

Revisjonen mener at det er naturlig at en rammeavtale for [REDACTED] tjenester angir priser per yrkesgruppe/profesjon. Videre mener vi at kommunen ved inngåelse av en slik rammeavtale bør avtale muligheten til å innhente en oversikt fra leverandøren på de ansattes godkjente yrkesgruppe/profesjon og dato for ansettelse. Dette for at kommunen skal kunne kontrollere og sikre riktige priser på utførte tjenester. En slik oversikt bør leverandøren uoppfordret kunne dokumentere, ajourholde og oversende til kommunen ved oppdatering eller endring.

Etter vår oppfatning er det sannsynlighet for at fakturaene i flere tilfeller inneholder feil pris per utført time. Det kan være vanskelig for kommunen å etterprøve prissettingen.

9 Konklusjon

Revisjonen har gjennomført kontroller av kommunens rammeavtale med leverandøren som gjelder for perioden [REDAKERT].

Vår undersøkelse viser at kommunens bilag er digitalt signert av attestant og anviser. Vi har imidlertid avdekket mangler og svakheter vedrørende dokumentasjon, som ikke er fulgt opp av attestant og anviser.

Revisjonens kontroll av fakturaer, og ytterligere innhentet dokumentasjon fra leverandør, viser imidlertid at det er sannsynlighet for feil fakturering fra leverandøren. Dette underbygges av følgende:

- Manglende dokumentasjon i flere fakturaer.
- Kontroll av utfakturerte timer for koordinerende rolle viser risiko for at leverandøren har fakturert for dette utover hva som er avtalt i rammeavtalen.
- Kontroll av arbeidsavtaler mot utfakturerte datoer viste flere avvik mellom dato for ansettelse og dato for utfakturerte timer.
- Kontroll av utfakturerte antall timer (dokumenterte med timeliste) mot mottatte interne timelister viste mange avvik.
- Kontroll av utfakturert pris (sturt av yrkesgruppe) viste flere avvik mot hva utførende person er ansatt som eller dato for bestått svenneprøve.

Videre viser gjennomførte kontroller at leverandøren har inngått bonusavtaler der utbetalinger ikke har kommet kommunen til gode. Som tidligere nevnt anser vi bonusordninger som prisreduksjoner, og disse bør etter vår oppfatning trekkes fra ved viderefakturerings til kommunen. Vi mener at det er sannsynlig at dette er et brudd på rammeavtalens bestemmelser om netto priser.

Vi mener det foreligger en risiko for at bonusavtalene kan ha lagt til rette for det unormalt lave materialpåslaget, som igjen har resultert i en lavt estimert totalpris i anbudskonkurransen.

Faktureringen av antall utførte timer multiplisert med pris per yrkesgruppe forutsetter tillit til at rammeavtaleleverandøren fakturerer korrekt. Det er derfor avgjørende at både faktureringsgrunnlaget og tilhørende dokumentasjon er korrekt, slik at kommunen kan gjennomføre etterkontroll.

Anbefalinger til kommunens kontrollaktivitet:

- Kommunen bør tydeliggjøre kontraktskrav, inkludert krav til dokumentasjon og avviksoppfølging.
- Attestanter og anvisere bør grundig gjøre seg kjent med rammeavtalen de har fullmakt til å gjøre avrop på, med særlig fokus på dokumentasjonskrav.
- Kommunen bør tydeliggjøre hva en koordinerende rolle er, og kontrollere tilfeller der dette faktureres fra leverandøren.
- Kommunen bør kreve at en rammeavtaleleverandør av tjenester leverer en oversikt over ansatte som utfører tjenestene det faktureres for. Oversikten bør inneholde dato for ansettelse og hvilken yrkesgruppe vedkommende tilhører. Oversikten skal kunne dokumenteres og skal jevnlig ajourholdes fra leverandørens side ved endringer.

- Kommunen bør ta stikkprøver på samtlige fakturaer i en periode, og kontrollere datoer for utførelse og antall timer per utførende ansatt hos leverandøren, for å sjekke eventuelle feil i fakturaer.
- Kommunen har rett til å kreve timelister og annen relevant dokumentasjon fra leverandører omfattet av en rammeavtale dersom dette anses nødvendig.

Østre Viken Kommunerevisjon IKS
Rolvøy, 14.10.2025

Liv Irene Hauge (sign.)
oppdragsansvarlig revisor

Madeleine Strandin (sign.)
revisor

ØSTFOLD KONTROLLUTVALGSSEKRETARIAT

Saksnr.: 2025/128
Dokumentnr.: 79
Løpenr.: 265747/2025
Klassering: 3014-191
Saksbehandler: Bjørn Gulbrandsen

Møtebok

Behandlet av	Møtedato	Utvalgssaksnr.
Kontrollutvalget Indre Østfold kommune	20.10.2025	25/40

Referater og meldinger

Sekretariatets innstilling

Sekretariatet anbefaler kontrollutvalget å fatte slikt vedtak:

1. Kontrollutvalget tar referater og meldinger til orientering

Fredrikstad, 07.10.2025

Vedlegg

1. Protokoll fra kontrollutvalgets møte den 15.09.2025.

Saksopplysninger

Vedlegg 1: Protokoll fra kontrollutvalgets møte den 15.09.2025., protokollen er godkjent og legges frem til orientering.

Vurdering

Sekretariatet vurderer at kontrollutvalget kan ta referater og meldinger til orientering.

Møteprotokoll Kontrollutvalget Indre Østfold kommune

Dato: 15.09.2025
Møtested: Indre Østfold Rådhus, møterom Kommunestyresalen
Tidspunkt: Fra kl. 09:00 til kl. 10:20

Frammøteliste

Navn	Funksjon	Repr.	Møtt for	Merknad
Aksel Reeno Simenstad	Medlem	AP		
Per Hermann Bodal	Leder	H		
Knut J. Herland	Nestleder	SP		
Marit Femmen	Medlem	SP		
Britt Egeland	Medlem	KRF		
Gulbrandsen				

Møtende fra sekretariatet

Navn	Rolle/stilling
Anita Dahl Aannerød	daglig leder ØKUS
Bjørn Gulbrandsen	rådgiver ØKUS

Andre møtende:

Østre Viken kommunerevisjon IKS: Fagansvarlig forvaltningsrevisor Casper Støten, fagansvarlig regnskapsrevisjon Liv Irene Hauge og regnskapsrevisor Madeleine Strandin.

Administrasjon: Kommunedirektør Wencke Folberg og direktør for økonomi og virksomhetsstyring Ståle Ruud

Ordfører Svend Saxe Frøshaug

Per Hermann Bodal

Knut J. Herland

ØSTFOLD KONTROLLUTVALGSSEKRETARIAT

Saksnr.: 2025/128
Dokumentnr.: 78
Løpenr.: 265742/2025
Klassering: 3014-191
Saksbehandler: Bjørn Gulbrandsen

Møtebok

Behandlet av	Møtedato	Utvalgssaksnr.
Kontrollutvalget Indre Østfold kommune	20.10.2025	25/41

Eventuelt